

Til
samtlige kommunalbestyrelser

Departementet

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf.: 33 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR-nr.: 20453044

Undervisning i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder uden intern skole

---

12. april 2018
Sagsnr.:17/15588

En henvendelse fra Folketingets Ombudsmand giver Undervisningsministeriet anledning til at udsende denne meddelelse til alle kommuner om undervisning i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder uden intern skole.

Det er efter Undervisningsministeriets opfattelse udtømmende reguleret i folkeskolelovgivningen, hvilken form for undervisning anbringelsessteder kan give børn, der af de sociale myndigheder er anbragt på anbringelsessteder.

Undervisningsministeriet er derfor af den opfattelse, at anbringelsessteder ikke kan varetage hjemmeundervisning i henhold til kapitel 8 i friskoleloven af børn, der af de sociale myndigheder er anbragt på anbringelsessteder. Det samme gælder dagbehandlingstilbud.

Ministeriet skal i denne forbindelse også gøre opmærksom på, at folkeskoleloven ikke indeholder hjemmel til, at en kommunalbestyrelse kan henvise elever til hjemmeundervisning i henhold til kapitel 8 i friskoleloven og afholde udgifterne herved.

Det betyder, at en kommune ikke kan henvise børn eller unge til at modtage undervisning på et anbringelsessted uden intern skole.

Baggrund

1. Folketingets Ombudsmand har på baggrund af en konkret sag anmodet Undervisningsministeriet om at afklare, hvorvidt en kommune kan henvise et barn i den undervisningspligtige alder til undervisning i et anbringelsessted uden intern skole.

Det fremgår af den konkrete sag, at en 14-årig pige fra maj 2013 til april 2014 var frivilligt anbragt på et anbringelsessted for børn og unge i en

anden kommune end bopælskommunen. I forbindelse med anbringelsen besluttede den anbringende kommune, at pigen skulle modtage "et internt skoletilbud" i anbringelsesstedet. Dette fremgik også af den handleplan, som kommunen havde udarbejdet i samarbejde med pigens forældre.

Det fremgår endvidere af den konkrete sag, at "(f)ra anbringelsens start modtog hun dette interne skoletilbud. Tilbuddet blev af den anbringende kommune beskrevet som "intern forberedende undervisning 10 timer ugentlig, indtil hun er (...) stabil til skolegang i eksternt skole". Den forberedende undervisning indgik ifølge den anbringende kommune i et helhedsorienteret behandlingstilbud."

Folkeskolens undervisning på anbringelsessteder

2. Efter Undervisningsministeriets opfattelse drejer den konkrete sag sig om, hvorvidt de gældende regler om undervisning på anbringelsessteder er overholdt.

Undervisningsministeriet har på den baggrund følgende bemærkninger til retsgrundlaget for undervisning i private, selvejende eller regionale anbringelsessteder for børn og unge:

3. Der er fastsat følgende i folkeskolelovens § 22, stk. 5, jf. lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017:

"Stk. 5. En kommunalbestyrelse kan efter overenskomst med et i kommunen beliggende dagbehandlingstilbud henvise elever til specialundervisning, jf. § 20, stk. 2, i dagbehandlingstilbuddet. Tilsvarende kan en kommunalbestyrelse efter overenskomst med et i kommunen beliggende anbringelsessted for børn og unge, der er oprettet eller godkendt efter lov om social service, henvise elever til specialundervisning i anbringelsesstedet."

Det er en betingelse for henvisning af børn og unge til specialundervisning i anbringelsessteder, at kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor anbringelsesstedet er beliggende (beliggenhedskommunen), har indgået en overenskomst med anbringelsesstedet.

Folkeskolelovens § 22, stk. 5, 2. pkt., indebærer også, at det kun er kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen, der kan henvise børn og unge til specialundervisning i anbringelsessteder. Kommunalbestyrelsen i andre kommuner end beliggenhedskommunen har ikke denne mulighed.

4. De nærmere regler om proceduren i forbindelse med henvisning m.v. af elever til specialundervisning i anbringelsessteder og overenskomsten med anbringelsessteder fremgår af §§ 5-8 og § 14 i bekendtgørelse nr. 702 af 23. juni 2014 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder.

Der fremgår følgende af bekendtgørelsens § 5:

”§ 5. Hvis de sociale myndigheder ønsker at anbringe en elev i et anbringelsessted, der ligger i en anden kommune, skal kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune inddrage beliggenhedskommunen forud for anbringelsen med henblik på, at der kan etableres en faglig dialog om barnets undervisningstilbud.

Stk. 2. Hvis anbringelsen sker akut, uden at der forud for anbringelsen er etableret en faglig dialog om elevens undervisningstilbud i henhold til stk. 1, skal kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune senest ved anbringelsen give beliggenhedskommunen meddelelse herom med henblik på at få etableret den faglige dialog om elevens undervisningstilbud.”

Kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune skal senest ved anbringelsen give beliggenhedskommunen meddelelse om anbringelsen med henblik på at etablere en faglig dialog om barnets undervisningstilbud.

Bekendtgørelsens § 5, stk. 1, skal ses i sammenhæng med § 68 b, stk. 1, i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018. Her fremgår det, at samtidig med valg af anbringelsessted skal der tages stilling til barnets eller den unges skolegang. Er anbringelsesstedet beliggende i en anden kommune, har opholdskommunen (dvs. den anbringende kommune) pligt til at underrette den anden kommune forud for anbringelsen.

5. I bekendtgørelsens § 14, stk. 1, er det fastsat, at henvisning af et barn til specialundervisning i et privat, selvejende eller regionalt anbringelsessted er betinget af, at det på forhånd er indgået overenskomst mellem kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen og anbringelsesstedet om undervisningens omfang, indhold og tilrettelæggelse, herunder om time- og læseplaner.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 14, stk. 2, at time- og læseplaner skal omfatte folkeskolens fulde fagrække. Timeplanen skal opfylde de i folkeskolelovens § 14 b, stk. 1, fastsatte krav til undervisningstidens samlede varighed.

Det er en betingelse, at anbringelsesstedet tilbyder folkeskolens fulde fagrække, og at undervisningen tilrettelægges med en årlig samlet varighed af mindst 1.200 timer i børnehaveklassen og på 1.-3. klassetrin, mindst 1.320 timer på 4.-6. klassetrin og mindst 1.400 timer på 7.-9. klassetrin, jf. folkeskolelovens § 14 b, stk. 1. Undervisningstimerne opgøres i klokketimer, og pauser indgår i den samlede undervisningstid.

6. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 3, og § 14, stk. 3, at kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen har ansvaret

for undervisningen i den interne skole, herunder at undervisningen gives i overensstemmelse med de fastsatte time- og læseplaner.

7. Som det fremgår af foranstående, er det kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen og ikke kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune, der skal sørge for undervisningen af et barn, der af de sociale myndigheder anbringes på et anbringelsessted.

Det er ikke i overensstemmelse med de gældende regler, at en kommune beslutter, at et barn skal henvises til undervisning på et anbringelsessted i en anden kommune. Det er beliggenhedskommunen, der skal foretage henvisningen.

Det er heller ikke i overensstemmelse med de gældende regler, at et barn henvises til undervisning i et anbringelsessted uden intern skole. For at en intern skole overhovedet kan oprettes, skal den pågældende skole opfylde reglerne om minimumstørrelsen for interne skole, jf. bekendtgørelsens §§ 10-12. Det er kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen, der træffer beslutning om, hvorvidt den vil indgå en undervisningsoverenskomst med det pågældende anbringelsessted.

Hvad angår undervisningstilbuddet til anbragte børn, der henvises til undervisning i en intern skole i et anbringelsessted, skal tilbuddet omfatte folkeskolens fulde fagrække. Timeplanen skal opfylde de i folkeskolelovens § 14 b, stk. 1, fastsatte krav til undervisningstidens samlede varighed.

Det er derfor ikke i overensstemmelse med de gældende regler, at der tilbydes et anbragt barn *"intern forberedende undervisning 10 timer ugentlig, indtil hun er (...) stabil til skolegang i ekstern skole"*.

8. De forannævnte regler gælder tilsvarende for børn og unge i den undervisningspligtige alder, der af de sociale myndigheder henvises til et dagbehandlingstilbud i en anden kommune.

Kan anbringelsessteder varetager undervisningen af børn, der hjemmeundervises i henhold til kapitel 8 i friskoleloven, jf. lovbeholdelse nr. 1111 af 30. august 2018?

9. Det fremgår af ombudsmandens henvendelse til Undervisningsministeriet, at kommunen i den konkrete sag har beskrevet undervisningen på anbringelsesstedet som hjemme/privatundervisning.

Undervisningsministeriet skal på den baggrund bemærke følgende om de gældende regler for undervisning på anbringelsessteder:

10. Bestemmelserne i folkeskolelovens § 20, stk. 5, om indretning af specialundervisning i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder og § 22, stk. 5, om henvisning af børn til specialundervisning i dagbehandlingstil-

bud og anbringelsessteder blev indsat i folkeskoleloven ved lov nr. 412 af 26. juni 1998.

11. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 412 af 26. juni 1998 (lovforslag nr. L 14, der er fremsat den 26. marts 1998 af undervisningsministeren, Folketingstidende 1997-98 (2. samling), tillæg A, side 496), at "(e)t overordnet formål er at sikre, at børn i den undervisningspligtige alder, herunder børn, der er anbragt uden for hjemmet, modtager en undervisning, der lever op til kravene i lovgivningen om undervisningspligtens opfyldelse".

Med loven blev kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor anbringelsesstedet er beliggende (beliggenhedskommunen), forpligtet til at sørge for det anbragte barns skolegang. Kommunalbestyrelsen kan enten henvise til barnet til en folkeskole, herunder til en specialskole, eller til specialundervisning i anbringelsesstedet, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelse nr. 702 af 23. juni 2014 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder.

Det fremgår desuden af forarbejderne til loven (tillæg A, side 498), at det kun er børn, der har så store vanskeligheder, at det i kortere eller længere tid vil være mest hensigtsmæssigt at undervise dem i deres anbringelsessted, der kan henvises til specialundervisning i anbringelsesstedet. Endvidere fremgår det af forarbejderne (tillæg A, side 498), at "(f)olkeskolens regelsæt om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand angiver grundlaget for dette undervisningsområde."

12. Med lov nr. 412 af 26. juni 1998 blev det efter Undervisningsministeriets opfattelse udtømmende reguleret i folkeskolelovgivningen, hvilken form for undervisning anbringelsessteder kan give børn, der af de sociale myndigheder er anbragt på anbringelsessteder.

Undervisningsministeriet er derfor af den opfattelse, at anbringelsessteder ikke kan varetage hjemmeundervisning i henhold til kapitel 8 i friskoleloven af børn, der af de sociale myndigheder er anbragt på anbringelsessteder. Det samme gælder dagbehandlingstilbud.

Ministeriet skal i denne forbindelse også gøre opmærksom på, at folkeskoleloven ikke indeholder hjemmel til, at en kommunalbestyrelse kan henvise elever til hjemmeundervisning i henhold til kapitel 8 i friskoleloven og afholde udgifterne herved.

Med venlig hilsen

Ole Hvilsom Larsen
Kontorchef